

**Panowie Przewodniczący! Panowie Prezydenci
Szanowni Państwo Radni V-ciu kadencji Rady Miejskiej
Zaproszeni Goście**

W roku 2010 mija dwadzieścia lat funkcjonowania samorządów w Polsce.

8 marca 1990 r. została podjęta ustawa o odtworzeniu samorządów terytorialnych. 27 maja odbyły się pierwsze wybory

Przypomnę Państwu, że ustawa ta została podjęta po 40 latach funkcjonowania Ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, która została przyjęta 20 marca 1950 r.

Wspomniana Ustawa likwidowała wszystkie szczeble samorządu terytorialnego. Zostały zniesione zarządy gminne i miejskie, stanowiska wojewodów, starostów, prezydentów, burmistrzów i wójtów.

Cały majątek samorządów przejęło Państwo. Nastąpiła pełna centralizacja i podporządkowanie organów niższego szczebla – wyższemu.

Ustawa z 1990 roku wprowadza samorząd terytorialny. W ten sposób nastąpił powrót do modelu samorządu z okresu międzywojennego. Ustawa ta jest - wyjątkowo zgodnie - uważana za jedną z najlepszych podjętych po roku 1989.

Zapoczątkowała proces demokratyzacji życia w III Rzeczypospolitej.

Szanowni Państwo!

Wspomniana ustawa nadała samorządom osobowość prawną. Szczegółowo sprecyzowała również zakres zadań powierzonych samorządom, wśród nich sprawy dotyczące ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, porządku publicznego, bezpieczeństwa i szereg innych. Krótko mówiąc uczyniła z samorządu podmiot odpowiedzialny za życie i funkcjonowanie miasta. Państwo zastrzegło sobie jednocześnie możliwość zlecania dodatkowych zadań przy zabezpieczeniu finansów. Aby dobrze zaspokoić zbiorowe potrzeby lokalnej społeczności władze miasta musiały skonkretyzować wizję, czemu

służyło opracowanie strategii rozwoju, wieloletnich planów inwestycyjnych, a także programów dotyczących różnych sfer życia tak gospodarczego jak i społecznego. Dla zobiektywizowania treści tych dokumentów wypracowano szeroki system konsultacji społecznych.

Nastąpiła komunalizacja majątku. Określając systemowo zasady funkcjonowania samorządu stworzyła możliwość prowadzenia samodzielnej polityki finansowej a także pozyskania środków z Unii Europejskiej.

Hasło władza bliżej obywateli zyskało praktyczne formy realizacji ponieważ celem nadrzędnym dla samorządu i jego administracji stało się podnoszenie jakości usług. Dotyczy to nie tylko obsługi interesantów, ale wszystkich usług świadczonych na rzecz mieszkańców dotyczących edukacji, opieki społecznej, jak również wszystkich usług komunalnych między innymi w zakresie kanalizacji, dróg, wodociągów.

Jak wspomniałem wcześniej, ustawa z 1990 roku zapoczątkowała głębokie przemiany ustrojowe, których kontynuację wdrożono w 1998 roku. Wówczas to - realizując drugi etap reformy samorządowej - wprowadzono instytucję samorządu powiatowego i wojewódzkiego, a także podjęto decyzję o likwidacji 49 województw i powstaniu 16-tu nowych. Z tym związana była likwidacja województwa elbląskiego. Ku zaskoczeniu wszystkich mieszkańców Elbląg zostaje włączony do województwa warmińsko – mazurskiego. Dla naszego miasta była to decyzja szczególnie dramatyczna. Likwidacja województwa elbląskiego to likwidacja nie tylko Urzędu Wojewódzkiego, ale także wszystkich jednostek wojewódzkich, zaczynając od Komendy Policji, Straży Pożarnej, Izby Skarbowej i wielu innych; to utrata około 1 400 miejsc pracy. Skutki tego odczuwamy praktycznie do dziś.

Negatywnym skutkiem tych zmian było także rozdzielenie obszarów organicznie związanych z funkcjonowaniem miasta. Dotyczy to przede wszystkim: obszaru Żuław Elbląskich i Zalewu Wiślanego. Nie będę dziś komentował tych decyzji, chociaż odczucia społeczne są jednoznaczne.

Pozytywnym aspektem ustawy z 1998 roku było natomiast przywrócenie samorządu powiatowego i uzyskanie przez Elbląg

statusu powiatu grodzkiego. W znakomity sposób usprawniło to zarządzanie substancją miejską we wszystkich praktycznie sferach życia, pozwoliło na efektywniejsze wykorzystywanie środków finansowych oraz koordynację zadań.

Konsekwencją tego wydarzenia była konieczność dostosowania zapisów strategii rozwoju Elbląga, oraz wcześniej przyjętych programów do nowych realiów. Było to tym bardziej konieczne, że zmiana przynależności wojewódzkiej spowodowała konieczność dostosowania dokumentów planistycznych miasta do strategii województwa. Jak Państwo wiecie był i jest to nieodzowny warunek ubiegania się o środki unijne. W wejściu Polski do UE upatrywaliśmy wielką szansę dla rozwoju miasta. Dlatego przygotowywaliśmy się do tego bardzo starannie. W pierwszej kolejności postawiliśmy na przygotowanie kadr - zarówno pracowników zatrudnionych w urzędzie, a także w jednostkach budżetowych, instytucjach oraz organizacjach pozarządowych. Pierwsze projekty realizowane były już od 1998 roku ze środków przedakcesyjnych. Były to projekty małe, o wartości kilkunastu tysięcy Euro, a następnie średnie aż doszliśmy do dużych zadań inwestycyjnych wartych kilkadziesiąt milionów Euro. Środki pozyskiwaliśmy głównie na zadania zapisane w strategii. Nasze działania skupiały się przede wszystkim na:

- budowie i modernizacji układów komunikacyjnych spójnych z drogami o znaczeniu międzynarodowym i krajowym,
- tworzeniu infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości
- unowocześnianiu usług komunalnych, m.in. zaopatrzenia w wodę, komunikacji miejskiej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło,
- modernizacji i rozbudowie infrastruktury w zakresie edukacji, kultury, sportu, służby zdrowia

Nie będę wymieniał poszczególnych zadań, bo te najważniejsze mieliśmy okazję zobaczyć podczas prezentowanego filmu. Ale chciałbym tylko podać kilka liczb dotyczących budżetu, w tym środków przeznaczanych na inwestycje oraz funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej.

W pierwszym roku funkcjonowania miasta na prawach powiatu, czyli w roku 1999 budżet miasta to 209,6 milionów zł; dochody z PIT i CIT to 32,9 mln zł. z czego na inwestycje przeznaczono 27,5 milionów zł (13,1 %),

Budżet przyjęty na 2010 r. zakłada natomiast 572,57 milionów zł, z czego inwestycje 202,29 mln zł, tj. (35,3 %).

Środki pozyskane z Unii Europejskiej wynoszą około 500mln. zł.

Chciałbym podkreślić, że bez zasilenia budżetu z tego źródła realizacja tak szerokiego programu inwestycyjnego byłaby po prostu niemożliwa.

Szanowni Państwo!

W rocznicę XX-lecia samo nasuwa się pytanie - Jak elbląski samorząd sprostał tym nowym wyzwaniom wynikającym z nowych uwarunkowań prawnych?

Po 16 latach mojej pracy w samorządzie muszę przyznać, że odpowiedź na to pytanie jest bardzo trudna - bowiem w każdym z tych okresów jawiły się inne wyzwania i problemy.

Pierwsza i druga kadencja to realizacja tylko zadań gminy. To dostosowanie Urzędu do nowych zadań, komunalizacja mienia, przekształcanie przedsiębiorstw w związku z restrukturyzacją gospodarki a także kłopoty finansowe.

W drugiej kadencji, najważniejsza była likwidacja powstałego wcześniej zadłużenia miasta, rozwiązanie problemu odpadów komunalnych oraz przygotowanie kierunków rozwoju miasta. To właśnie wtedy została przygotowana i przyjęta jednogłośnie pierwsza strategia rozwoju Elbląga. To również początek realizacji większych zadań inwestycyjnych.

Od trzeciej kadencji rozpoczął się proces realizacji zadań gminnych i powiatowych. Tak jak wspomniałem konieczna była intensywna praca nad zmianą przyjętych już dokumentów i dostosowanie ich do nowego podziału administracyjnego kraju. To również okres realizacji dużych inwestycji o strategicznym znaczeniu dla dalszego rozwoju Elbląga. Trudno byłoby mówić o dobrym rozwoju przedsiębiorczości, o tworzeniu nowych miejsc pracy gdybyśmy nie przygotowali terenów inwestycyjnych na Modrzewinie. Nie moglibyśmy mówić o ożywieniu gospodarczym i turystycznym

bez stworzenia odpowiedniej infrastruktury portowej. Niemożliwy byłby rozwój nowoczesnej i innowacyjnej gospodarki bez szkolnictwa wyższego, bez zaplecza naukowo – badawczego, bez przygotowania kadr na średnim poziomie. Dlatego też w Elblągu zdecydowaliśmy się na powrót do szkolnictwa na poziomie zawodowym i tak dużo środków inwestujemy w jego rozwój. Jestem przekonany, że współpraca samorządu, biznesu i nauki pozwoli na zrealizowanie wielu rozwojowych projektów.

Szanowni Państwo!

Większość zadań zapisanych w aktualnie obowiązującej strategii rozwoju miasta została zrealizowana. Większość z Państwa doskonale wie o tym, że proces i procedura tego rodzaju dokumentów to okres dwu – trzy letniej pracy przygotowawczej. Dlatego dwa lata temu rozpoczęliśmy prace nad przygotowaniem projektu nowego dokumentu z horyzontem czasowym do 2020 roku. Potrzeba opracowania tego dokumentu wynika również z faktu wkomponowania się miasta w nowy okres budżetowania Unii Europejskiej. W trakcie opracowania projektu odbyło się szereg spotkań i konsultacji z różnymi środowiskami. W najbliższych dniach rozpoczniemy konsultacje społeczne. Naszym celem jest przygotowanie strategii, z zachowaniem wszystkich wymogów formalnych do ewentualnej decyzji przyszłej Rady Miejskiej.

Panie i Panowie

Wracając do odpowiedzi na pytanie o ocenę tych 20 lat. Według mnie był to czas dobrze wykorzystany. Czy zrobiliśmy wszystko co było możliwe do wykonania? Niewątpliwie potrzeby i oczekiwania – jak zawsze w takiej sytuacji – są większe, ale zamiary zawsze trzeba szacować pod możliwości finansowe. A te przynajmniej na początku były stosunkowo niewielkie, dlatego też z taką energią skoncentrowaliśmy się na pozyskiwaniu finansów ze źródeł pozabudżetowych. A rezultaty mogliście Państwo obejrzeć na filmie, ale również widać je na każdy m kroku w mieście. To oczywiście moja ocena, każdy ma prawo wyciągać własne wnioski, ale pozwolę sobie zwrócić uwagę na pewien znamieny fakt – niewątpliwie

najlepszym miernikiem oceny działalności Rady, Prezydenta są wybory. Wielu z Państwa Radnych swe funkcje pełni przez kilka kadencji. W moim odczuciu jest to najbardziej obiektywna ocena dokonana przez tych, na rzecz których pracujemy, czyli elblązan. Za kilka miesięcy poddani zostaniemy kolejnej ocenie i mam nadzieję, że będzie ona ponownie pozytywna.

Szanowni Państwo!

Na wstępie dzisiejszego spotkania obejrzelśmy film będący swoistą pigułką dokonań samorządu elbląskiego w minionym dwudziestolecu. Każdy z nas – obecnych na tej sali ma w tym swój udział.

Pragnę serdecznie podziękować moim poprzednikom – Panu Józefowi Gburzyskiem i Witoldowi Gintowt – Dziewałtowskiemu, kolejnym Przewodniczącym Rady Miejskiej: Wiktorowi Daszkiewiczowi, Sławomirowi Malinowskiemu, Andrzejowi Kępińskiemu oraz Januszowi Nowakowi, a także wszystkim radnym pięciu kadencji. Bez Państwa pracy, zaangażowania dorobek nasz byłby dużo mniejszy.

Na dorobek naszej wspólnoty samorządowej olbrzymi wpływ ma atmosfera panująca w mieście, czemu doskonale służy działalność Kościoła Katolickiego, innych związków wyznaniowych, życzliwość z jaką odnoszą się one do wszystkich problemów mieszkańców Elbląga i wsparcie udzielane mieszkańcom i władzom i to zarówno w sferze moralnej, jak i materialnej. Wspólnie przygotowywaliśmy i obchodziliśmy zarówno wydarzenia radosne, jak i przeżywaliśmy tragedie. Wspólnie działamy dla wsparcia humanitarnego osób, środowisk dotkniętych tragediami. Bardzo za to dziękuję.

Nie do przecenienia jest dla mieszkańców rola i praca wykonywana przez służby mundurowe. Wojsko, Policję, Straż pożarną, ale również całą administrację zespoloną i inne jednostki obsługujące administracyjnie naszych mieszkańców. Również im chciałbym bardzo gorąco podziękować.

Znaczącą rolę w realizacji przyjętych działań wypełniali kolejni wiceprezydenci miasta, członkowie dawnego Zarządu Miejskiego, skarbnicy, naczelnicy wydziałów oraz pracownicy Urzędu. Przy okazji pragnę Państwa poinformować, jak zasadniczo zmieniła się struktura pracowników Urzędu, z których w 90 roku jedynie 21%

posiadało wykształcenie wyższe. Obecnie jest to ponad 76%. Dobrze wykonują oni żmudną, codzienną, ale niezbędną pracę.

Poziom zadowolenia mieszkańców warunkowany jest usługami komunalnymi świadczonymi przez służby miejskie. Zawsze mogą się zdarzyć nieprzewidziane wypadki, ale w sumie nasze jednostki dzięki zaangażowaniu pracowników oraz kierownictw dobrze wykonują swoje zadania.

Dobrze służą miastu nasi przedsiębiorcy, dynamicznie się rozwijający, inwestujący w miasto, tworzący nowe miejsca pracy. To od ich zaangażowania i operatywności zależy skuteczność naszej wspólnej walki z największym problemem, jakim jest bezrobocie. Każdy ich sukces jest powodem do dumy i chluby nas wszystkich.

Dumni jesteśmy z osiągnięć naszej edukacji. Realizacja programu „Uczyć się aby być”, a także zaangażowanie i pomysłowość kadry dobrze służą naszej młodzieży przygotowując ją do startu w kolejnych etapach kształcenia. Satysfakcją napawa nas szybkie tempo rozwoju szkolnictwa wyższego, kolejne sukcesy naszych uczelni, choć widzimy tu potrzebę podjęcia starań o uzyskanie wyższego szczebla nauczania na poziomie akademickim. Wspieramy w tym zakresie prace naszych szkół wyższych. Dostrzegalna jest intensyfikacja działalności w sferze szeroko pojmowanej kultury zarówno tej o wysokim poziomie artystycznym, jak i popularnej, skierowanej do masowego odbiorcy. Cieszę się, że miasto wypracowało dobre formy partnerstwa w tym zakresie i bardzo sobie cenimy aktywność całego środowiska. Nasz środowisko sportowe mimo szeregu barier dociera do szerokich rzesz głównie młodych elblązan, a równocześnie podkreślić należy, że coraz ciekawsze formy wprowadzane są wśród osób niepełnosprawnych oraz w zaawansowanym wieku.

Coraz lepiej wywiązuje się ze swoich niewątpliwie bardzo trudnych obowiązków służba zdrowia. To dzięki ich profesjonalizmowi, zaangażowaniu i pasji mieszkańcy miasta mają dostęp do usług medycznych na wysokim poziomie.

Ważnym partnerem samorządu w realizacji zadań i zaspokajaniu potrzeb lokalnej społeczności są organizacje pozarządowe. Jest ich w Elblągu ponad 300. Oczywiście nie wszystkie dynamicznie działają, ale te które pracują dobrze służą lokalnej społeczności. Caritas, Lazarusa, Karan – to tylko kilka z wielu, na które miasto i mieszkańcy

mogą zawsze liczyć. Wielkie słowa uznania i podziękowania dla osób zaangażowanych w tę działalność.

Szanowni Państwo!

Nie sposób w krótkim wystąpieniu powiedzieć wszystko i podziękować wszystkim, którzy na takie podziękowania zasługują. Dlatego również tym niewymienionym serdecznie dziękuję za trud i zaangażowanie. Równocześnie jednak - jestem przekonany, że w naszym wspólnym imieniu – podziękuję wszystkim prawdziwym twórcom naszego dorobku tj. mieszkańcom Elbląga, którzy swą pracą dorobek ten wypracowali. Wszystkim życzę dalszych sukcesów w tworzeniu nowego wizerunku i pomyślnego rozwoju naszego Elbląga.